

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОТОВОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ
ГОЛОСІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UNIVERSITY OF ILLINOIS

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ.

РІК XXXV.

Ч. 163.

Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 16. липня, 1927.

VOL. XXXV.

No. 163.

Jersey City, N. J., Saturday, July 16, 1927.

THREE CENTS

СМІТ ЗНОВА ПРОБУЄ ПЕРЕЛІТИТИ
ТИХИЙ ОКЕАН

МАЛО НЕ МАВ НЕЩАСТЯ ПІДЧАС ВІЛЕТУ.

САН-ФРАНЦИСКО, Каліфорнія, 14. липня. — Нині о 10-й годині 10-й мінут о 10-й рані вийшли з летючого поля на довжину цивільні летун Ернст Сміт і Еморе Бронте, щоб добути літаком до Гаванських островів, переїхавши Тихий океан без висадки.

Сміт, як відомо, вилетів уже був раз у цю саму дорогу, зараз за військовим літаком Мейландера, але мусів вертати через якусь хвилю в машині. Тепер при вилеті йому мало що не сталося жакса пригода, бо літак, йдучи колом по дорозі, скрутив нагло і майже не перевернувся. На щастя він звернувся відносно назад і підліс в гору без пригоди.

Вилетаючи в тяжку дорогу, Сміт заявив, що він правдоподібно буде пробувати вертати теж то самою дорогою, себто літаком, як тільки на це дозволить воздушні умови.

ЖІНКИ ВЛАШТУЮТЬ МАСОВЕ ВІЧЕ В ОСІДКУ КУЛІДЖА.
В ПЕРЕДОВІНЬ СВОЇХ АВІАЦІЙНИХ ІНТЕРЕСАХ ГОВОРИТЬ ПРО ЖІНОЧУ РІВНОПРАВНІСТЬ.

РЕПІД СІТІ, Східна Кароліна, 14. липня. — Делегати Краєвої Жіночої Партії, яка має намір на завтра авіаційно в президента Куліджа з цією пропозицією, йдучи до потребу великого урівноваження жінок з чоловіками, відбула нині тут велике масове віче, на якому провідники цієї делегції представляли зміст петиції та доказували, що жінки в Америці ще не мають повної рівноправності.

В делегції має взяти участь 500 жінок.

СУДДА ВИКИДАЄ ЖІНКУ З СУДУ ЗА ОДІЖ.
ВИСТУПАЄ ПРОТИ НЕПРИЛИЧНОСТІ ОДІЖИ.

ЕЛКІНС, Вест Верджинія, 14. липня. — Федеральний суддя Бейкер, ведучи нині одну розправу, доглянувши, що одна жінка, покликана стороною на свідка, з'явилася в суді з підключеними панчохами. Суддя остримі словами звинувачив її за «непристойне одіж» та казав, що, коли вона хоче бути переслухана, то мусить одіжся прилично. Жінка вийшла до сусідньої кімнати, підкотила в гору поночки, пернула на салю й зізнавала.

КАПІТАНА КОРАБЛЯ «СІТІ ОФ РОВМ» ПОСТАВЛЕНО НА СУД.
ЗАКИДАЮТЬ ПОМУ ВИНУ ЗА РОЗБИТІ ПІДВОДНОГО СУДНА.

БОСТОН, 14. липня. — Велика лава присяжних суддів постановила поставити на суд Джана Діла, капітана корабля «Сіті Оф Ровм» на суд за те, що він через свою невдачу довів до задрезання свого корабля з підводною лодкою американської військової флотії «Ес-Фіфті-Вом» дня 25. вересня 1925. року. Підчас цієї катастрофи лодка затонула з 27 моряками.

РОСПУКА ЗА ПРИВІДУ ЧУЖОГО НЕЩАСТЯ.

ЖІНКА СТІЛЯЄТЬСЯ В РОСПУКУ ЗА ВОТПОВІННИМ ГОСТЕМ.
НЮ-ІОРК, 14. липня. — В літній віллі багатого індустріального фабриканта Сетунга гостів між іншими Джек Вудс, спеціально запрошений паном Сетунгою на відпочинок. Нині свій гість казав повідомити Сетунга, що він їде пробувати переїхати озеро Понтчатрєн. Коли він не вернув по кількох годинах, хтось пустив чуток, що він певно втопився. Пані Сетунг подала у розпук. Її першове подраження збільшувалося з кожним хвилиною звинувачення, поки нарешті вона не стріла собі в груди з револьвера.

За якийсь час після того, як вона поповнила свій розпучливий поступок, Джек Вудс вернувся цілий і здоровий. Хазяйку треба було відвистати в шпиталі, не так для лічення рани, як ще більше для лічення умовного потресня.

ВЕЛИКА ЛАВА ПРИСЯЖНИХ СУДДІВ РОЗГЛЯДАЄ ПОДВІЙНЕ
ВБИЙСТВО.

ЛІ СТАНЕ НА СУДІ ЯК ОБЖАЛОВАНИЙ ЗА ВБИЙСТВО.
НЮ-ІОРК, 14. липня. — Велика лава присяжних суддів розглядала через дві години докази про вбивство двох жінок, панни Сарі Бранліс та пані Бенетовіч, та прийшла до переконання, що норвезького моряка Людвіка Гальворсена ЛІ, який служив у пані Бранліс та мав з нею навіть життєвисті мими ті 70 літ життя, треба поставити на суд як обжалованого за вбивство.

Порубане на куски тіло пані Бенет похоронила нині її родина.

БОРЮТЬСЯ МІЖ ІОНІЯМИ.

МУЛЯРІ ЗАКИДАЮТЬ «ПЛАСТЕРАМ» ПОЛОМАННЕ УМОВИ.

НЮ-ІОРК, 14. липня. — Урядники юні мулярів виступили нині з публічною заявою, що не їх юні, але юні «пластери» поломала угоду щодо розряду робіт. Вона висказує велике здивування з приводу страйку, виниклого своєю другою юнією, та впевняє, що вона готова виконувати свої обов'язки, до яких вона підлягає в умові.

Тимчасом непорозуміння між юніями перейшли поза межі свого міста та відбиваються аж у Флориді.

ТАКОЖ СВОГО РОДА
ЮВІЛЕЙ.

ГАМБУРГ, 13. липня. — Арнольд Ессен, робітник справляючий небуденний ювілей. Ото вже 25-й раз віддав він свою кров на ліччєне других. Переїздивши свою кров другим, вратував він багатьом особам життя. Йому це нічого не шкодило, бо почуватися дуже добре.

КІЇВСЬКІ НАУКОВІ РОБІТНИКИ
ПРОТИ ЗАГРОЗИ ВІЙНИ.

Кіївські наукові робітники категорично протестують проти пам'яток світового імперіалізму порушити мирну працю трудящих УСРР та інших радянських республік — великої пролетарської держави.

«На території колишньої царської», «тільки народів», розбитий винок жовтневої революції, — говорить протест, — твориться велика культура робіт в інтересах всіх трудящих, в інтересах нового соціалістичного ладу. Невдахи колоніальні царського уряду є постійний об'єкт для русифікаторських експериментів російської буржуазії. Україна відірвалася в процесі революції й набрала політичної форми радянської республіки. Саме на Радянській Україні нові творчі квіси — робітництво й селянство — мають змогу вільно творити соціалістичну культуру, мають змогу мирно будувати політично-економічне життя своєї республіки. Ми, робітники української радянської науки, що безупинно працюємо над культурним піднесенням трудящих мас, над розвитком соціалістичної культури, ідемо нині в ногу з усіма трудящими нашої країни.

Ми закликаємо наукових робітників усього світу піднести спільно з нами свій голос протесту проти загроз нових жорстоких війн, що несуть з собою руйнування культурних здобутків трудящих мас».

АРХЕОЛОГІЧНА КОМІСІЯ
УАН.

Археологічна Комісія Української Академії Наук, під керівництвом проф. Яворницького, що перебуває в Кієві, гадає рівночасно з археологічними та історичними дослідженнями перестати дослідити етнографічні й мовні. Щодо цього цікавий матеріал у формі пісень, казок, прислів'їв, може буде зібрати від грабівців, що працюють на будівництві.

ЧАХОТКА ПО СЕЛАХ.

З багатьох західно-українських сіл доходить тривожні висті, що там шириться в застрашувальний спосіб чахотка серед селянської дітвори. Голодний передлюнок, а далі це, що селяни випрошують все моложе, щоб оплатити конечні данини, є причиною того, що молодь пошкоджує і позбавлені раціонального харчування і середнього ширяться грудна неуга. Преса українська, не кажучи вже про польську, мало звертає на це уваги, коли тимчасом село стоїть перед великою загрозою і потребує негайної помочі.

«МИ БУДЕМО БРАТИ, А ЗА
ГРОМАДУ ХАЙ БОГ
ПІКЛУЄТЬСЯ».

«Форверте» з 23. м. м. пише: Сторожницьке робітництво переживає велику кризу. Не тільки що подейні, а й добре кваліфіковані робітники величними масами є безробітні. Шклярня фабрика Любля, в якій працювало біля 100 чол., стоїть без роботи. Будівельна робота дійшла низької нулі. Цікаво, що тим часом, як минулого року на будівельних роботах працювало багато робітників, в цьому році жалкого нового будинку не збудовано. Також і в інших галузях промислу. З огляду на винищення лісів зупинився експорт дерева, а в наслідок того — величезне безробіття серед дільничників. «Роботу можна було б знайти — пише «Форверте» — коли б паші доіншніми частини не за «бакшиши», але й за громадський інтерес піднялися». Гаслом чл. упр. управліня крає є: бері, поки ще можеш узяти, а за все хай Бог потурбується.

РЕДУКЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ
УЧИТЕЛІВ НА ВОДИНІ.

Як доносить волинські українські часописи, багато вчителів Українці дістало повідомлення, що їх звільняють з посади, нібито тому, що не мають відповідної кваліфікації. На їх місце вже призначено молоді жіночі сили з корінної Польщі, є продовження систематичного наслідкування польського інтелектуального елементу на українських землях, щоби при його допомозі можна було скорше перевести в життя асиміляцію українського народу.

ЗНАЙДЕНО ЦІННІ ПАПЕРИ
ЧАСІВ ШЕВЧЕНКА.

В історичному податковому архіві знайдено папери, які розповідають про те, як у березні і квітні 1847 року на Подільщині та Чернігівщині іншопольні вірні чиновники Миколи І-го, розшукуючи «причасних» до українського славянського товариства — Шевченка, Білозерського, Навроцького, Андруцького, Марковича та інших.

Матеріали ці незабаром будуть опубліковані в журналі «Україна».

ЛІТАК-ЛІПНУТ.

Одна велика пісмишка фабрика взяла патент для Німеччини, Англії, Голландії та Данії на модель аероплану-ліпнута, придуманого інженером Клеммом, відомим уже в світі техніки завдяки своїм моделям величезних машин. Новий літак-ліпнута є те тип загальноюдовольного апарату для людей небогатих. Своїми розмірами новий апарат не більший від автомобіля на 6 місць. Він заоснащений мотором з двома циліндрами і може дати швидкість 120 кілометрів на годину тоді, коли аеромобіль або потяг мають швидкість 75 км. на годину. Знижчування бензину для пересту з Відня до Констатці не переїде вартості 180 фр. франків. Апарат буде коштувати 500.000 фр. фр.

НОВА КАРНА РОЗПРАВА
ПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

В Познані має на днях початися новий процес проти клякш України за мимому приналежність до тайної військової організації та за участь в ній у пошту в Сремі на Познанщині. Напад мав усягати Українців, поштового урядник Меркун, який відповідало буде також за цей напад.

ЗАБОРОНА ЗІЗДУ ЛУГІВ.

Дня 26. червня мав відбутися в Львові краєвий зїзд Лугів усіх західно-українських земель. Хоча всі притрупування були вже покінчені і масти про намірений зїзд на час повідомлення, в останній хвилі уряду Лугів одержала повідомлення про заборону зїзду. Причини заборони каже, що зїзд був проти-польський демонстрацією і мав би політичний характер.

УГОДОВШІ ЗА «РОБОТОЮ».

В першій половині червня в Ужгороді відбувся зїзд т. зв. «Центральної Руської Народної Ради», зі складу якої вийшли христ.-народова партія та соц. демократи. Зїзд був якраз московифікційний, реакційний, скерований проти українства. Це було видно навіть на зовнішній картині зїзду. Не можна було навіть висловлювати своєї думки по українському. Коли селянин Клемшук, делегат громади Ясиня, заговорив українською мовою, то Курт-Кієв, Каміньський закричав йому: «Як будеш мати стільки шукі, що я, тоді критикуй, а то мовчи, ти ієвський Українцю, ти останній Гугуле». На прикінці зїзду (як і тоді, звичайно, в «автономній» Зак. Україні) розігнано. Приводом до розгону зїзду було відчитання на зїзді протесту проти проекту адміністративної реформи, звершеного до Ліги Народів. Після зїзду «русько-радісти» стали ще більше розданими, ніж до того. «Рада» швидко ходою розкладається.

ЗВІЛЬНЕННЯ ЗІ СЛІДЧОЇ
ТЮРМІ.

Як відомо, в липні минулого року арештовано й відставлено до кравецької явничі Собоя Івана, студ. з Крамарики коло Порохника (пов. Ярослав). По десяти місяцях і кількох випущених його дня 27. травня н. р. з сільського арешту на підставі писаня прокуратора Сі6457/102/26. По випущенні його з в'язниці св. Михайла, відставлено на поліцію під арешт його другий раз і тримав два дні, кажучи, що кравецький суд пошукує його. Той той просився, щоби себоя було відставлено з поворотом до в'язниці при суді, з котрої швидко поїде в 5 мінутами вийшов, поліція почала зводити. Швидко по перевеленні всяких довідкових формальностей на поліції, та по списанні протоколу, казали йому, що пошукує його ієвський суд. З цього виходить, що Собоя швидко поверне до в'язниці, що Собоя швидко поверне до в'язниці, що Собоя швидко поверне до в'язниці.

РАДЯТІ І НЕ МОЖУТЬ НІЯК ДІЙТИ
ДО ПОРОЗУМІННЯ

ВСІ ТРИ ДЕРЖАВИ ОБСТОЮТЬ СВОЇ ПРОЄКТИ. — НЕМА ВИГЛЯДІВ НА ЗГОДУ.

ЖЕНЕВА, 14. липня. — Пленарне засідання морської конференції сповідало на ній. Делегати наговорили багато гарних слів, пропонували нові проєкти і розішлись. Адмірал Брінджен, заявив, що всі делегати не хочуть порозуміти англійського становища і через те конференція не поступала. Всі говорять за загальну тонацію, а так квесті-ставити не можна. Бо про пай не можна судити з вигляду, а з того чим він в середині наповнений і як смакує. Знова адмірал Джелліков, відомий з боротьби з Німцями коло Ютландії, пропонує стейтмент, в якому оправдував становище Англії з військового боку. Він визнав, що Англія до війни мала 114 кружляків і німці не могли оборонити себе перед нападами Німців, які могли передертися і позакладати в морі між них як берегами Ірландії. А тепер Англія домагається всього на все 70 кружляків. Це так мало коли, що вже від неї Англії відступити не можна. На 70 в вистарало в останній війні, то що Англія зробить з 114 в салудно, яка буде ще страшніша від послідної. А Англія мусить ще рахувати і на те, що вона може мати проти себе не тільки одного ворога, як це було в останній війні, але може числити на напад з різних сторін.

Амбасадор Гібсон, відповідаючи на ті промови, заявив, що Англія має повне право до оборони, але такі такі небезпечні, серед яких знаходиться Англія, існують різноміж і для других держав.

Японські делегати прислухувалися тому всьому, підмішались і обстоювали своє попереднє становище, задержуючи ратію 5-8-3.

МОСКВА БЕРЕТЬСЯ ДО ПРАВИТЕЛЬСТВА В ГАНКОВ.
НАЗИВАЄ ЙОГО Контрреволюційним І НАКАЗУЄ
КОМУНІСТАМ ВИСТУПИТИ З УРЯДУ І РОЗПАЧАТИ
З НИМ БОРЮТЬСЯ.

МОСКВА, 14. липня. — З рішення Третього Інтернаціоналу і Політичного Бюро Комуністичної Китайської Партії видано спільний маніфест, який обичаєно болотом радикальний уряд в Ганков, який має досі марку більшовицького.

Весь той уряд названо в маніфесті контрреволюційним, а провідників напівжовтого урядників революції. Видано отже на своїх вершарх провідників найтяжчий осуд, який тільки більшовицькі владні можуть, бо від назви контрреволюціонер у більшовицькі нічого гіршого вже нема. В маніфесті кажеться, що Третій Інтернаціонал визнає більшовицьких провідників в Китаю до поправи і загрозно, що коли не попраляться, будуть публічно напівжовті. А що поправи не вилідо ніякої, тому саме тепер їх патикують. При кінці маніфесту звертається Москва понад голви китайських комуністичних лідерів прямо до китайських комуністів з такими домагами: «Вити негайно з уряду в Ганков, оголосити причини звільнення з урядом, остати в націоналістичній партії і з її середка вести боротьбу проти тих, що спротивлялися революції, поширити роботу серед робітничества, поширити ідею пролетарської революції серед селян, представляючи їм при тім аграрну реформу, поробити всі кроки, щоби можна чимширше направити те дико, що його наробили дотепершні комуністичні провідники».

АМЕРИКА ІДЕАЛЬНИЙ КРАЙ ДЛЯ ЖІНОК.

ТАК КАЖЕ ГРАФІНЯ, ЩО ОБІЗДІЛА АМЕРИКУ.
ЛОНДОН, 14. липня. — Графиня оф Кнісбергі, яка обіздила Америку, виготовляючи тут портрети самих великих богачів і таких фільмових артистів як Чарлі Чаплін і Гаррієт Свенсон, розповіла на публічному вичаї про Америку те, що коли вже хто вродився жіночкою, то повинен вийхати до Америки і там жити, бо це ідеальний край для жінок. Може там, казала вона, оставати в дома і натішиться домою і чоловіком, а коли вже не сприймється, може легко дістати другого. Прогібіція, це в Америці однокое слово, яке електризує всіх: і тих, що мають спругу і тих, що не можуть знайти нішої теми до говорення.

ФРАНЦІЯ СВЯТКУЄ ДЕНЬ НЕЗАВИСМОСТІ.

ПРЕЗИДЕНТ І ВЕСЬ ДИПЛОМАТИЧНИЙ КОРПУС ПРИГЛАДЮЮТЬ ВЕЛИКІЙ ВІЙСЬКОВИЙ ПАРАДІ З ПРИВІДУ
СВЯТА ЗДОБУТТЯ БАСТИЛІ.

ПАРІЖ, 14. липня. — Перший раз від довгих літ не було спеки підчас найбільшого французького національного свята, який є день Здобуття Бастилі. Звичайно така спека, що жовні падають з умування як мухи, тому президент запропонував, щоби звільнити військо від традиційної військової паради. Але, що сего року спеки не було, парада відбулася з величавою помпою. А пригтавляв її президент Домерг і представники всіх держав, які мають свій осідок в Паріжі.

ВЕЛИКІ БУРІ В ФРАНЦІЇ.

ТАРБЕС, Франція, 14. липня. — Засліпнене подучення між Туаковою і Паріжем переверне, різноміж і телеграфічне та телефонічне. Все те наслідком шаленої бурі, яка налетіла ті економіки і нанесла за короткий час шкоди на 10.000.000 франків. Вода в ріках піднялася і надійшлося відливу, що збільшило катастрофу.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО,

